

K. N. Chopra and others v. State of Punjab and others
(D. V. Sehgal, J.)

ਡੀਵੀ ਸਹਿਗਲ, ਜੇ.

ਕੇ ਐਨ ਚੋਪੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1984 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 3969

26 ਅਗਸਤ 1986

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਅਨੁਛੇਦ 12 ਅਤੇ 226— ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਮੰਡੀਕਰਨ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਕਾਮਨ ਕਾਡਰ) ਨਿਯਮ, 1967— ਨਿਯਮ 4.1(ਈ)- ਪੰਜਾਬ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ (1961 ਦਾ XXV) — ਸੈਕਸ਼ਨ 26— ਮਾਰਕ - ਕੀ ਇੱਕ 'ਅਥਾਰਟੀ' ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਰਾਜ' 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ— ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ—ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ— ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਹੈ— ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਕਦੀ ਦਾ ਲਾਭ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ-ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ-ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੰਗੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 4.1(ਏ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ - ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ - ਮਾਰਕਫੈੱਡ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ - ਉਪਰੋਕਤ ਮਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਛੁੱਟੀ ਨਕਦੀ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣੇ - ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ - ਕੀ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ -ਕੀ ਵਿਤਕਰਾਪੂਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਯੋਗ ਹੈ - ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਕੀ ਰੀਸਟ੍ਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਣਵਰਤੀ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ

K. N. Chopra and others v. State of Punjab and others
(D. V. Sehgal, J.)

ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਰਾਵਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪਹਿਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਅਸਲ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਕਰਨਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਰੂਪ ਦੇ ਪਰਦੇ ਨੂੰ ਵਿੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ: ਕਿਸੇ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਰਾਜ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਜੋਂ ਉਚਾਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਹਨ: -

- (i) ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤ ਮੁੱਖ ਫੰਡਿੰਗ ਹਨ ਸਰੋਤ;
- (ii) ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਚਰਿੱਤਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਹੋਣਾ;
- (iii) ਪੰਜਾਬ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੋਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਪੂਰਨ ਨਿਯੰਤਰਣ ;
- (iv) ਉਸੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਪੂਰਵ ਇਤਿਹਾਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨਵੀਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ
- (v) ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦਾ ਕੁਝ ਤੱਤ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਚਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਇੱਕ 'ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਰਾਜ' ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 12, 1950 ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 6, 7 ਅਤੇ 8)।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਮੰਡੀਕਰਨ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਕਾਮਨ ਕਾਡਰ) ਰੂਲਜ਼, 1967 ਦੇ ਨਿਯਮ 4.1 (ਈ) ਦੀ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਗਦੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹਿਜ਼ ਇਹ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਲੋੜਾ ਸਮਾਂ ਲੈ ਲਿਆ , ਇਸ ਨਾਲ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਂਝੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਕਿ ਥੱਕ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਾਂ

K. N. Chopra and others v. State of Punjab and others
(D. V. Sehgal, J.)

ਉਕਤ ਮਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਲਾਭ ਲਈ ਜਿਸ ਦੇ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਸਮੂਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਂਟੀਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ। ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਅਣਉਚਿਤ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੈ। ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਵਰਤੀ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਲਾਭ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 15 ਅਤੇ 16)

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ : -

(a) ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਤਲਬ ਕਰ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(b) ਸ/ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 240 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਣਉਚਿਤ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 31 ਜੁਲਾਈ, 1977 ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਥੀ ਰਾਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਅਸਿਸਟੈਂਟ, ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ 28 ਫਰਵਰੀ, 1977 ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ, - ਕ੍ਰਮਵਾਰ 2 ਨਵੰਬਰ, 1977 ਅਤੇ 15 ਸਤੰਬਰ, 1982 ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 10 ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਜਾਂ

1983 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ 30 ਸਤੰਬਰ, 1917 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਣਉਚਿਤ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ

K. N. Chopra and others v. State of Punjab and others
(D. V. Sehgal, J.)

ਦੇ ਬਦਲੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਗਦ ਭੁਗਤਾਨ/ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਲਾਭ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।
ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ
।

- (c) ਕਾਮਨ ਕਾਡਰ ਰੂਲਜ਼, 1967 ਦੇ ਨਿਯਮ 4.1(ਈ) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਇਸ
ਨੂੰ 21 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਤੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾ ਕੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਮਨਮਾਨੀ, ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਭਾਰਤ ਦਾ
ਸੰਵਿਧਾਨ ।
- (d) 1 ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ 11 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ।
- (e) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ
ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮਝੇ, ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ
ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਸਮੇਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੇਕੇ ਕੁਕੁਰੀਆ ।

ਨਿਰਣਾ

ਡੀ. ਵੀ. ਸਹਿਗਲ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ
ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਲਗਭਗ 6 ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ
ਗਈ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਮਾਰਕਫੈੱਡ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ
ਹੋਏ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ
ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਦੀ ਅਣਉਚਿਤ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ
ਬਦਲੇ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 5 ਸਤੰਬਰ 1984 ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੋਸ਼ਨ
ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਤਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰੇਕ ਛੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਰਿੱਟ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ
ਤਰਫੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ 3 ਦਸੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ "ਛੇ
ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

K. N. Chopra and others v. State of Punjab and others
(D. V. Sehgal, J.)

(2) ਬੀ.ਡੀ.ਸ਼ਰਮਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹ 31 ਮਾਰਚ, 1980 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ 'ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 'ਰਾਜ' ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ। ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਕਾਮਨ ਕਾਡਰ) ਰੂਲਜ਼, 1967 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਕਾਮਨ ਕਾਡਰ ਰੂਲਜ਼' ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 84-ਏ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਐਕਟ') ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਕਾਮਨ ਕਾਡਰ 'ਰੂਲਜ਼' ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 4.1 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਰ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੂਰੀ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਛੁੱਟੀ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਛੁੱਟੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, - ਮਿਤੀ 15 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ। ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ, - ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 1 ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਆਟੋ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ - ਮੈਟੀਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਲ 1977 ਵਿੱਚ, ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਨੇ ਕਾਮਨ ਕਾਡਰ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 4.1(e) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ • ਹਰ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਸ਼ੇ ਲਈ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਜਰਤ। 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਜਾਂ ਡਿਸਮਿਸਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਛੱਡਣ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਸ਼ਾਇਦ. ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, - ਮਿਤੀ 12 ਸਤੰਬਰ, 1978 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚੀ P 2 ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਣਵਰਤੀ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 180 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ * ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 30 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਤੋਂ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮੰਡਲ ਨੇ 21 ਜਨਵਰੀ,

K. N. Chopra and others v. State of Punjab and others
(D. V. Sehgal, J.)

1983 ਨੂੰ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਏਜੰਡਾ ਆਈਟਮ ਨੰ. 15 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਗਦੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। 180 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ, — ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਸੌਂਪਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਯਮ 4.1(e) ibid ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਤਤਕਾਲੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਪੰਜਾਬ, ਸ੍ਰੀ ਸੀ.ਐਲ. ਬੈਂਸ ਨੇ 30 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਮਨ ਕਾਡਰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, - ਆਪਣੇ 13 ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ। , 1984 ਨੂੰ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੇ 1 ਜੂਨ, 1984 ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ 7, ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਕਦੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ 21 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਦੋਂ ਬੋਰਡ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 21 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਕਦੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 31 ਮਾਰਚ, 1980 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਕਮਾਈ ਹੋਈ ਛੁੱਟੀ ਨੂੰ ਨਗਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਤੋਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਕਾ।

(3) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਪੰਜਾਬ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ , ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਰਕਫੈੱਡ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈੱਡ 'ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਰਾਜ' ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੁਆਰਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 31 ਮਾਰਚ, 1980 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿੱਟ ਦੇ

K. N. Chopra and others v. State of Punjab and others
(D. V. Sehgal, J.)

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੈਸੇ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮਤਾ ਅਨੁਸੂਚੀ P. 1 ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੱਤਰ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1967 ਸਿਰਫ਼ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਗਦੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮਨ ਕਾਡਰ ਨਿਯਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 84-ਏ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮਨ ਕਾਡਰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੇਵਲ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ, ਪੱਤਰ ਅਨੁਸੂਚੀ P. 7 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 4.1(e) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ 21 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਣਉਪਲਬਧ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਗਦਗੀ।

(5) ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਨੁਕਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ: -

- (1) ਕੀ ਮਾਰਕਫੈੱਡ 'ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਰਾਜ' ਹੈ ?
- (2) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ 21 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਨ ਕਾਡਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 4.1 (ਈ) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ। , ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

(6) ਨੁਕਤੇ (1) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਮੋਨਾ ਦਯਾਰਾਮ ਸ਼ੈਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਸੋਮ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝ ਗਈ ਹੈ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1979 ਐਸਸੀ 1628।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੇਖੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਅਤੇ ਅਜੈ ਹਸੀਆ ਆਦਿ । v. ਖਾਲਿਦ ਮੁਜੀਬ ਸਹਿਰਾਵਰਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)। ਪ੍ਰਿਤਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ , ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਜ਼-ਸਾਮਾਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨ, ਫਿਰ ਇਸਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪਹਿਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਬਦਬਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਸੱਚੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਗੰਢ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਰੂਪ ਦੇ ਪਰਦੇ ਨੂੰ ਵਿੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਡੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੈਸਟ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। . ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੋਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਰਾਜ ਖੁਦ ਹੈ।

(7) ਇਨ੍ਹਾਂ ਥੀਸਿਸ ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚ 1 'ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ 7 ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸੇ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੇਖੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਖਿਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ : -

"ਰਾਜ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਉਚਾਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਹਨ-

- (i) ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤ ਮੁੱਖ ਫੰਡਿੰਗ ਸਰੋਤ ਹਨ;
- (ii) ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਚਰਿੱਤਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਹੋਣਾ;
- (iii) ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪੂਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ;
- (iv) ਉਸੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ
- (v) ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦਾ ਕੁਝ ਤੱਤ।"

(2) ਏਆਈਆਰ 1981 ਐਸਸੀ 212.

(3) ਏਆਈਆਰ 1981 ਐਸਸੀ 487.

(4) 1982 (2) ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 40.

(8) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਇਸਦਾ ਕਮਿਊ ਲੇਟਿਵ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈਡ 'ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ 'ਰਾਜ' ਹੈ।

(9) ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦਾ 996.17 ਲੱਖ, ਪੁਨ ਰਾਜ ਕੋਲ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਹੈ। 935.92 ਲੱਖ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੈਕਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਦੀ ਕੁੱਲ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 885.35 ਲੱਖ ਰੁਪਏ 998.12 ਲੱਖ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਰਕਫੈਡ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਾਰੰਟੀ ਫੀਸ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਫੰਡਿੰਗ ਸਰੋਤ ਹੋਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਟੈਸਟ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ।

(10) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1982 ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਬਰੋਸ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ, ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਵਿਕਾਸ, ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਕਮਾਉਣਾ। ਮਾਰਕਫੈਡ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1975 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਮੁੜ ਕੋਈ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ 1967 ਤੋਂ 1975 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਬੈਲੇਂਸ-ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈਡ ਘਾਟਾ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। 1975 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਟੈਸ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਚਰਿੱਤਰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਈ

ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮਾਰਕਫੈਡ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ

ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੂਜਾ ਟੈਸਟ ਵੀ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ।

(11) ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 5 ਨਵੰਬਰ, 1982 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ, ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ , ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਦੇ 94 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ , ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਭੱਤੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। , ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤਾ, ਮਕਾਨ ਕਿਰਾਇਆ ਭੱਤਾ, ਪੂੰਜੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਭੱਤਾ , ਆਵਾਜਾਈ ਭੱਤਾ, ਛੁੱਟੀ ਯਾਤਰਾ ਰਿਆਇਤ, ਆਦਿ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ। ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਰਿਆਇਤਾਂ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਦਰਾਂ 'ਤੇ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਰਾਹੀਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਸਰਕਾਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੇਡਰ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਉੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ । ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26(4) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਮਤਭੇਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 1963 ਦੇ ਨਿਯਮ 28, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 84-ਏ ਦੇ ਪ੍ਰੋ ਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹਟਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵੱਲ ਦਿਵਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਪੰਜਾਬ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਲੈਂਡ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਹੱਦ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਡੂੰਘਾ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 26 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਕਾਰਕ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈੱਡ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੀਜਾ ਟੈਸਟ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ।

(12) ਸੋਮ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੇਖੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਾਰਾਂਸ਼ਿਤ ਚੌਥੇ ਅਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਟੈਸਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ-ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੇਂਡੂ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।, ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਤਬਕੇ, ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕਲਿਆਣ ਰਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਮੇਟਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 38, 39, 43, 46 ਅਤੇ 48 ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਇੱਕ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਰਾਜ ਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਹੈ। ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(13) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਸੰਚਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਰਕਫੈੱਡ 'ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਰਾਜ' ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

(14) ਹੁਣ ਨੁਕਤੇ (2) ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 23 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਸੂਚੀ P. 1, ਇਹ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

"ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ, ਜੋ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮਾਰਕ-ਫੈੱਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗੀ।"

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਪਰੋਕਤ ਮਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਸਮੇਂ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਰਾਹਤ, - 15 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਉੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸੀ. ਨੇ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਕਿ

ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਕਾਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, - ਮਿਤੀ 12 ਸਤੰਬਰ, 1978 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਅਨੁਸੂਚੀ P. 2 ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 30 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨਕਦ ਬਰਾਬਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਪੀ.ਐਨ. ਖਾਤੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਅਣਵਰਤੀ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 30 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ 'ਤੇ, ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਣਵਰਤੀ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਇਹ ਲਾਭ, ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ P. 1 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਾਭ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਮਨ ਕਾਡਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 4.1(e) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੋਧ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਮਤੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 21 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੀ 17 ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਏਜੰਡੇ ਦੀ ਆਈਟਮ ਨੰ. 15, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ. 3. ਦੁਬਾਰਾ, 2 ਸਤੰਬਰ, 1983 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ. 5 ਦੇ ਐਡਰੈੱਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੋਧ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ। 30 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸੀ.ਐਲ. ਬੈਂਸ, ਤਤਕਾਲੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਪੰਜਾਬ, ਨੇ 30 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, - ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ 13 ਫਰਵਰੀ 1984 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੇ 1 ਜੂਨ, 1984 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਨੁਸੂਚੀ P. 7 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੋਧ 21 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਬੋਰਡ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਾਅ

ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਿਰ ਆਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(15) ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਬੰਧ P. 7 ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਮਨ-ਕੋਡਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 4.1 (e) ਵਿਚ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ 'ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਨੇ 30 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਸਨ।

(16) ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਭ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ P. 3 ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਬੇਲੋੜਾ ਸਮਾਂ ਲਿਆ , - ਅਨੁਸੂਚੀ P. 2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ . ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 30 ਸਤੰਬਰ , 1977 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖੇ ਜਿਸਦੇ ਉਹ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ. 1 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀ.ਐਸ. ਨਕਾਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (5) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ , ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਮਾਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕੋ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 30 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 21 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, 21 ਜਨਵਰੀ , 1983 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਮਤੇ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ. 3 ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ. 7 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ , ਭਾਵ, 30 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਤੋਂ 21 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਤੱਕ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪੱਤਰ ਅਨੁਸੂਚੀ P. 7 ਦਾ ਆਖਰੀ ਪੈਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2, ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 21 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ,

(5) ਏਆਈਆਰ 1983 ਐਸਸੀ 130.ਪੱਤਰ ਅਨੁਸੂਚੀ P. 7 ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੋ

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

"ਇਹ 21 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਬੋਰਡ ਨੇ ਕਮਾਈ ਹੋਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਕਦੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ,"

ਅਤੇ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ 30 ਸਤੰਬਰ 1977 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਵਰਤੀ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 180 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ।

(17) ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਇੰਡਿਕਸ ਪਾਲ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ : -

“ਇਕ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਭੇਦਭਾਵ ਇਸ ਦੇ ਬਦਸੂਰਤ ਸਿਰ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਹਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੌੜਨਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੁਝ ਛਾਂਟੀ ਕੀਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵੱਡੇ ਖਰਚੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਚੋਣ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਵੀ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਭੁੱਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਹੌਬਸਨ ਦੀ ਚੋਣ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ।”

(18) ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਸ਼ੀਵਾਸਤਵ V. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (7) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ : -

ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ , ਸਿਧਾਂਤ

(6) 1985 (2) ਐਲਆਰ 248.

(7) (1984) 1 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੇਸ 724.

ਹਮ ਕਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸੰਤਰਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਐਸ.ਪੀ. ਗੋਇਲ, ਜੇ.)

ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਨਕਦੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਕੇਂਦਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਰੈਂਕ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ।

(19) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਣਵਰਤੀ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਹਨ। 30 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ, ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਤਮ 180 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ।

(20) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰੁਪਏ ਹੈ। 500/- ਅਤੇ ਮਾਰਕਫੈਡ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਇਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ ਐਨ ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਐਸਪੀ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਜੇ

ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

. ਬਨਾਮ

ਸੰਤਰਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1979 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1407

28 ਅਗਸਤ 1986

ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ (ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ) ਐਕਟ (1973 ਦਾ XI)
 — ਧਾਰਾ 16— ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ (ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ) ਨਿਯਮ, 1976
 — ਨਿਯਮ 7— ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ (1872 ਦਾ 1)— ਧਾਰਾ 1 ਅਤੇ 3— ਅਧਿਕਾਰੀ
 ਕਿਰਾਇਆ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ—ਕੀ 'ਅਦਾਲਤਾਂ' ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ
 ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ -ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ-ਕੀ ਰੈਟ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ
 ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 1 ਅਤੇ
 'ਕਾਊ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਅਧਿਐਨ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ
 ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ